

STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASINI MAKTABGACHA TA'LIMDA QO'LLASHNING ME'YORIY USLUBIY ASOSLARI

Namatova Amina Alisher qizi

*Jizzax viloyati Dōstlik tumani MTB tasarrufidagi 13- sonli DMTT tarbiyachi
metodisti*

Anotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim shakllari va ularning dunyo ta'lim tizimidagi ahamiyati haqida fikr yuritilib zamonaviy ta'lim shakllaridan hisoblangan STEAM ta'limning rivojlanishi, nazariy asoslari, imkoniyatlari, yutuqlari haqida keng molohaza yuritilgan. Maktabgacha ta'lim tizimida STEAM ta'limidan foydalanish afzaliklari va bu ta'lim shaklining fan sifatida ta'lim muassasalarida o'qitilayotganligi asoslab o'tilgan. STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limda qo'llashning me'yoriy - uslubiy asoslari hususida so'z yuritilgan.*

Kalit so'zlari: *STEAM; maktabgacha ta'lim; me'yoriy uslublar; asoslar*

Maktabgacha ta'limni yanada rivojlantirishning eng muhim yo'nalishlaridan biri ta'lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy yondashuvdir. Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual, axloqiy, estetik tomonlarni rivojlantirish uchun maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil qilishning mavjud tartibini yangilash hamda maktabgacha ta'lim xizmatlarini ko'rsatishning zamonaviy usullarini joriy etishni amalga oshirishdan iboratdir. Ta'lim-tarbiya jarayonini takomillashtirish bolalarning rivojlanganligi darajasini va ularning umumiy boshlang'ich ta'limga tayyorligini, shuningdek, ularning ijtimoiy, shaxsiy, hissiy, nutqiy, jismoniy va ijodiy rivojlanishini baholash asosida amalga oshirilishi lozim, bunda bolalarda vatanga muhabbat hissini, oilaga, o'z xalqining milliy, tarixiy, madaniy qadriyatlariga hurmat, atrof-muhitga nisbatan ehtiyotkorona munosabatni shakllantirishga alohida e'tibor

qaratilishi lozim.

Yangi O'zbekiston sharoitida «Uchinchi renesans» davriga qadam qo'yish jarayonida yurtimizda yosh avlodni sog'lom va har tomonlarni yetuk voyaga yetkazish, ta'lim-tarbiya jarayoniga samarali ta'lim va tarbiya shakllari hamda usullarini joriy etishga qaratilgan maktabgacha ta'limning samarali tizimini tashkil etish bo'yicha keng ko'lamlil ishlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, ta'limning barcha tizimlarida amalga oshirilayotgan islohotlarni tubdan o'zgartirish, uni jahon standartlari darajasiga olib chiqish, xalqaro tajribalarni qo'llagan holda milliy merosimizdan samarali foydalanish katta siyosiy-ijtimoiy ahamiyatga egadir. Bu borada Prezidentimizning "Biz maktabgacha ta'lim va maktab ta'limi, oliy va o'rta maxsus ta'lim tizimi hamda ilmiy-madaniy muassasalarni bo'lg'usi Renessansning to'rt uzviy halqa-si, deb bilamiz. Bog'cha tarbiyachisi, maktab muallimi, professoro'qituvchilar va ilmiy-ijodiy ziyolilarimizni esa yangi Uyg'onish davrining to'rt tayanch ustuni, deb hisoblaymiz", -

degan fikrlari ayni so'zimiz isbotidir. Demak, maktabgacha ta'lim tashkiloti yangi Uyg'onish davrining tayanch ustunlaridan biri ekan, biz yosh avlodga sifatli ta'lim – tarbiya berishni, ularning ongi, tafakkuri va dunyoqarashini shakllantirish va Dunyo ta'limining so'nggi o'n yilliklardagi o'zgarishlari salmoqli, ammo shu bilan birga bizni havotirlantiradi. Ushbu yangi narsalarning ixtiro qilinishi bilan odamlar ilgari duch kelmagan ko'plab yangi muammolariga duch kelmoqdalar. Har kuni yangi ish turlari va hattoki butun kasbiy sohalar paydo bo'lmoqda, shuning uchun an'anaviy tarzda o'qitadigan bilimlari va mahoratlari vaqt talablariga javob berolmasligidan xavotirga tushmoqdalar. Agar biz an'anaviy ta'limning asosiy maqsadi bilimlarni o'rgatish va bu bilimlardan fikrlash va ijod qilish uchun foydalanish deb aytsak, STEAM yondashuvi bizni olgan bilimlarni haqiqiy ko'nikmalar bilan birlashtirishga o'rgatadi. Bu ta'lim oluvchilarga nafaqat ba'zi bir g'oyalarga ega bo'lish, balki ularni amalda qo'llash va amalga oshirish imkoniyatini beradi. STEAM ta'lim texnologiyasidan maktabgacha ta'lim tarbiya sohasida foydalanilganda bolalar STEAM ta'lim muhitida bilimga ega bo'ladilar va darhol undan foydalanishni o'rganadilar. Shuning uchun, ular o'sib ulg'ayganlarida va hayotiy muammolarga duch kelganda, atrof muhitning ifloslanishi yoki global iqlim o'zgarishi bo'ladimi, bunday murakkab masalalarni faqat turli sohalardagi bilimlarga tayanib va birgalikda ishlash orqali hal qilish mumkinligini tushinadilar. Bu erda faqat bitta mavzu bo'yicha bilimga tayanish yetarli emasligini tushinadilar. Bolalarni STEAMga jalb qilish. Ushbu ta'lim maktabgacha yoshdan boshlab boshlanishi kerak, shuning uchun dasturlarni bolalar bog'chalariga kiritish zarur. STEM(STEAM) ta'lim tizimi orqali bolada kreativlik, qunt, qiziquvchalik va hozirgi kunda eng muhim bo'lgan xususiyat – muammoni hal qilish (problem-solving skills) qobiliyati shakllanadi. «STEM fikrlash» bolalikdan boshlanadi. Bola yurishni bilmagan paytida ham jarayonlarning bog'liqligi, ketma-ketligi va ehtimollikni tushuna oladi. Ushbu xususiyatlar har tomonlama rag'batlantirilishi lozim. Sifatli kitob bolani STEM tizimiga olib kirishda kuchli vosita bo'la oladi. bog'cha davridan boshlashimiz zarur. Ya'ni bugungi kun talablaridan kelib chiqib, tarbiyachilarni zamonaviy bilimlar bilan qurollantirish, ularning pedagogik mahorati va kasbiy kompetentligini bosqichma-bosqich oshirib borishimiz zarur. Maktabgacha ta'lim tizimi oldiga qo'yilgan vazifalarni tizimli va sifatli amalga oshirish maqsadida Hukumatimiz tomonidan maqsadli qaror va farmonlar ishlab chiqildi, ushbu tizim rivoji uchun katta mablag' ajratilib, tegishli chora-tadbirlar asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlarining moddiy-texnik bazasini yangilashga yo'naltirildi. Bundan tashqari maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari ishlab chiqildi. Bular quyidagilardir: maktabgacha ta'lim sohasidagi me'yoriy-huquqiy bazani yanada takomillashtirish; maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy jihatdan har tomonlama rivojlantirish uchun sharoitlar yaratish; bolalarni sifatli maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish ko'lamini oshirish, undan teng foydalanishi imkoniyatlarini ta'minlash, mazkur sohada davlat-xususiy sherikchilikni rivojlantirish; maktabgacha

ta'lim tizimiga innovatsiyalarni, ilg'or pedagogik va axborotkommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Rahmatova.M. STEAM ta'lim texnologiyasidan maktabgacha ta'lim-tarbiya tizimida foydalanish imkoniyatlari. Shaxrisabz.2022.
2. Yuldasheva.F. Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish zaruriyati. Termiz.2022.
- 3.Ashurova. Z. Maktabgacha ta'limda STEAM texnologiyasini qo'llashning ahamiyati.